

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"א 47551-09-11 [REDACTED] נ' מנורה חברה לביטוח בע"מ ואח'

לפני כב' השופטת אסתר דודקביץ

התובע

[REDACTED]
ע"י ב"כ עו"ד א. פרויליך ועו"ד נ. פרחי

נגד

הנתבעות

1. מנורה חברה לביטוח בע"מ
2. אבנר איגוד לביטוח נפגעי רכב בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד י. מנדה

פסק דין

תביעה לפיצוי בגין נזקי גוף שנגרמו לתובע, [REDACTED] (להלן: "התובע") בתאונת דרכים.

1. העובדות והמחלוקת

התובע, יליד 5.1.1957 והוא פתח רכב במקצועו. ביום 4.8.2002 נהג התובע ברכב מ.ר. 60-322-27 ובמהלך הנהיגה איבד את השליטה על הרכב, פגע בעץ ואיבד את הכרתו (להלן: "התאונה"). הנתבעות, מנורה חברה לביטוח בע"מ ואבנר איגוד לביטוח נפגעי רכב בע"מ (להלן: "הנתבעות") ביטחו את נהיגתו של התובע ברכב הני"ל. התובע הגיש את תביעתו לבית משפט השלום ברמלה (ת"א 1096/05 בבימ"ש השלום ברמלה) וביום 24.8.2011 התקבלה בקשת התובע להגדיל את סכום התביעה מעל 2.5 מיליון ש"ח ולהעביר את הדיון לבית משפט זה. בישיבת יום 26.12.2011 הודו הנתבעות בחבותן לפצות את התובע בגין נזקי הגוף שנגרמו לו בעטייה של התאונה.

2. הנכות הרפואית

התובע הועבר באמבולנס לבית החולים איכילוב בתל אביב, שם אובחן שהוא סובל מחבלת ראש עם איבוד הכרה, חבלה בצוואר, חבלה בגב עם שבר דחיסה בחוליה מותנית ראשונה, חזה אוויר וקונטוזיה ריאתית, שברים בעצמות הרדיוס והאולנה ביד ימין, שברים בעצמות הטיביה והפיבולה ברגל ימין, שבר בברך ימין, שבר בירך שמאל ושבר בברך שמאל. התובע אושפז במחלקה לטיפול נמרץ כירורגי ובהמשך במחלקה האורתופדית ובמחלקת השיקום. ביום 8.12.2002 הוחזר התובע למחלקה האורתופדית לניתוח בירך שמאל ומשם הוחזר שוב למחלקת שיקום עד לשחרורו מהאשפוז ביום 22.1.2003. ביום 6.7.2003 אושפז שוב התובע בבית חולים איכילוב ונותח להחדרת שתל עצם וקיבועו בפלטה ובברגים בשוק ימין. ביום

13.7.2003 שוחרר התובע מהאשפוז ומאז טופל במרפאות בית החולים איכילוב ובקופת החולים (סעיפים 5 – 11 לת/4).

לשם הערכת נכותו של התובע מונו מספר מומחים רפואיים מטעם בית המשפט:

א. בתחום האורתופדיה מונה ד"ר משה פרי. בחוות דעתו מיום 17.1.2006 (נספח ד'1 לתצהיר התובע) קבע המומחה שהתובע סבל משבר של הרדיוס והאולנה באמה הימנית. הוא טופל בניתוח והשבר קובע בפלטות ובברגים. השברים התחברו היטב ללא הגבלה בתנועה, אך נותר כאב בשורש כף היד בזמן לחץ ובזמן הטיה רדיאלית. ד"ר פרי התייחס לכל הפגיעות שסבל התובע בתחום האורתופדי:

(1) בעמוד השדרה המותני סבל התובע משבר דחיסה של LI. ד"ר פרי מצא בבדיקתו הגבלה קלה בכפיפה לפני עם רגישות ושבר דחיסה בשיעור 17% והעריך את הנכות בגין כך בשיעור 5%.

(2) בפרק הירך השמאלי סבל התובע משבר שנותח וקובע במסמר ולאחר מכן עבר ניתוח לקיבועו בפלטה. המומחה מצא בבדיקתו הגבלה ניכרת בתנועות המפרק שלוותה בכאבים והעלה את האפשרות שיהיה צורך בהחלפה שלמה של מפרק הירך בעתיד. את הנכות בגין כך העריך ד"ר פרי בשיעור 30%.

(3) בשתי הברכיים סבל התובע משברים של הפטלה. ד"ר פרי מצא הגבלה בכיפוף (יותר מימין) ושינויים במיפוי. לפיכך העריך ד"ר פרי את הנכות בברך ימין בשיעור 5% ובברך שמאל בשיעור 3%.

(4) בשוק ימין סבל התובע משבר של הטיביה והפיבולה שקובע בניתוח בפלטה ובברגים ועקב אי חיבור של השבר נותר שוב והשבר קובע בפלטה ובברגים בתוספת שתל עצם. ד"ר פרי מצא שהשבר מחובר אך קיימת רגישות והגבלה בתנועת הקרסול. לפיכך העריך ד"ר פרי את הנכות בשיעור 3% + 3%.

(5) את הנכות בגין הצלקות הניתוחיות ובגין הרגישות מעל אזורי הפלטות והברגים ואזור לקיחת שתל העצם העריך ד"ר פרי בשיעור 10%.

סה"כ הנכות המשוקללת שקבע ד"ר פרי בחוות דעתו הייתה 51%. עוד ציין ד"ר פרי שאם תוצא הפלטה שהושמה בשורש כף היד, מצבו של התובע יוכל להשתפר, ומאידך גיסא מצב מפרק הירך שלו עתיד להידרדר והוא יזדקק כנראה להחלפה שלמה של המפרק, כאשר כבר היום מצבו מצדיק החלפה שלמה של מפרק הירך. ד"ר פרי חיווה דעתו שהתובע מתקשה בתפקוד יומיומי וזקוק לעזרה, גם כשהוא

מתלבש ובמיוחד בנעילת נעליים. עוד קבע ד"ר פרי שהתובע לא יוכל לחזור לעבודתו בעתיד.

התובע הפנה לד"ר פרי שאלות הבהרה (נספח ד'4) ובתשובותיו (נספח ד'5) הבהיר ד"ר פרי שלא קבע לתובע נכות נוספת בגין ההגבלה בכפיפת עמוד השדרה המותני לפניו, מאחר שאותה הגבלה נגרמה בעקבות השבר בחוליה המותנית ואילו היה קובע את הנכות בהתעלם מן הנכות בגין השבר בחוליה, היה קובע לתובע נכות נוספת בשיעור 2% בגין הגבלה קלה בתנועת הכיפוף. בתשובותיו מיום 26.6.2012 (ת/17) חזר והבהיר ד"ר פרי שהנכות הנוספת בגין ההגבלה הקלה בתנועת הכיפוף מקנה 2% במעוגל והסביר שאותה הגבלה נובעת ככל הנראה מהכאב בעקבות השבר והפגיעה ברקמות הרכות. בעניין זה טוען התובע (סעיפים 7 – 11 לסיכומים), שיש להוסיף את הנכות בשיעור 2% (בגין מגבלת התנועה) לנכות שנקבעה בגין עצם קיומו של שבר בגוף החוליה (נכות שנקבעת ללא הגבלת תנועה של עמוד השדרה בקרבת חוליה זו). התובע מצביע על פסיקה של בתי הדין לעבודה בעניין זה. דעתי היא שאכן יש לקבל טענה זו וראו בעניין זה החלטתי מיום 22.10.2013 בת"א-1402-08-13 **אויסי נ' שומרה חברה לביטוח בע"מ**.

באשר לצורך בהחלפת מפרק הירך הבהיר ד"ר פרי שיש להניח שיהיה צורך בהחלפת המשתל לאחר כעשר שנים והוא קבע את תקופת אי הכושר המלא של התובע עד שלושה חודשים לאחר שיעבור את הניתוח להחלפת מפרק הירך. ד"ר פרי שלל את הצורך בסד לשוק ימין מאחר שהשבר בשוק מחובר וכן הבהיר שלאחר שתוסר הפלטה ברדיוס בשורש כף היד, לא יסבול התובע מכאב באותו איבר ולא יזדקק לסד.

בתשובה לשאלות נוספות שהפנה אליו התובע (נספח ד'6), הבהיר ד"ר פרי שאין הוא סבור שהתובע זקוק או ייהנה משחיה בבריכה או מחדר כושר (נספח ד'7). בתשובותיו מיום 28.4.2006 (נספח ד'9) שלל גם את הצורך בהידרותרפיה. לפיכך יש לראות את הנכות האורתופדית המשוקללת של התובע בשיעור 52% עד שיעבור התובע, אם יעבור, ניתוח להחלפת מפרק הירך.

יצוין שהנתבעות מסתמכות בסיכומיהן על אישור קצין רפואה ראשית בצה"ל, שלפיו נרשמו לתובע ביום 28.4.1977 אבחנות רפואיות, ולרבות סקוליוזיס לאחר ניתוח, קיפוזיס קבועה וכאבים לסירוגין וכאב גב תחתון עם כאבים ממושכים או מצב לאחר ניתוח בעמוד שדרה עם סימנים קליניים קלים וכן אבחנה של מחלת שורמן עם כאבים חוזרים בעמוד שדרה וכאבי גפיים. עוד הסתמכו הנתבעות על אישור רפואי מיום 8.7.2000, שלפיו טופל התובע גם לאחר שירותו הצבאי בשל כאבי גב תחתון והגבלה בכיפוף הגב (סעיפים 33 – 35 לסיכומי הנתבעות). ואולם, אין בטענות אלו כדי לשנות מהנכות האורתופדית שקבע ד"ר פרי, משבחרו הנתבעות לא להפנות שאלות הבהרה למומחה ולא לחקור אותו בבית המשפט.

- ב. ...
- ג. ...
- ד. סה"כ נכותו המשוקללת של התובע בגין התאונה היא 51.5%, כפי שהסכימו ב"כ הצדדים בישיבת יום 28.11.2013 (עמ' 45 לפרו' בשו' 15).
- ה. בתחום רפואת העור מונה ד"ר משה לפידות וזאת לשם הערכת מצבו של התובע **ללא קשר לתאונה**. בחוות דעתו מיום 8.7.2012 קבע המומחה שהתובע סובל מדרמטיטיס (אקזמה) מזה שנים רבות. הרישום המוקדם ביותר שמעיד על הבעיה הוא משנת 1992 אך המחלה החלה כנראה בשנת 1985 ומאז היו החמרות והטבות לסירוגין. בשנת 2000 אושפז התובע בבית חולים בלינסון כשהוא סובל מפריחה ממושטת בגב, כתפיים, בטן ואחורי האוזניים והתובע סיפר אז שבעונת החורף או כשאינו עובד, הוא מרגיש הקלה. בבדיקות שבוצעו באותה שנה נמצאה אצל התובע רגישות לניקל ולקובלט. מאז חלו אצל התובע החמרות והטבות לסירוגין כולל התפשטות הפריחה לגבות-ידיים ורגליים. בבדיקת התובע מצא המומחה פריחה מינימלית בבסיס הצוואר. הוא קבע את נכותו של התובע בשיעור 10% לצמיתות וקבע שלהערכתו התובע לא יוכל לעבוד כפחח רכב אך יוכל לנהל מוסך.
- התובע שלח למומחה ביום 21.8.2012 שאלות הבהרה (ת/22) וד"ר לפידות השיב שהמלצתו, לפיה התובע אינו יכול לעבוד כפחח רכב, נכונה רק מיוני 1999 מאחר שבשנים קודמות סבל התובע מהתקפי פריחה אחת לכמה שנים ורק מחודש יוני 1999 עלו תדירות ההתקפים וחומרתם. המלצתו זו של המומחה מבוססת על תבחיני המטלית שנערכו לתובע בבית חולים בלינסון בשנת 2000 ושהדגימו רגישות למתכות ניקל וקובלט (ת/23).
- ביום 5.11.2012 שלח התובע שאלות נוספות למומחה, שאליהן צרף בדיקות אלרגיה עדכניות ותבחיני מטלית, שלפיהן לא נמצאה אלרגיה למתכות (ת/20). בתשובותיו הבהיר המומחה (ת/21) שהעובדה שתבחיני מטלית למתכות יצאו היום שליליים, אינה סותרת את העובדה שבעבר היו חיוביים ושחשיפה חודרת לאלרגן עלולה להציף את הרגישות מחדש. ד"ר לפידות הבהיר שהדרך היחידה לדעת אם יוכל התובע לחזור ולעסוק במקצועו כפחח רכב היא לנסות להחזירו לעבודתו. אם תחזור הפריחה, המסקנה תהיה שהרגישות קיימת, ואם לא תחזור, המסקנה תהיה שהתובע כבר אינו רגיש ואין דרך אחרת לבחון זאת.
- ביום 1.5.2013 שלח התובע למומחה שאלות הבהרה נוספות (ת/18) שאליהן צרף ממצאי תבחינים עדכניים, שבהם לא אובחנה רגישות למתכות קובלט וניקל. על כך השיב ד"ר לפידות ביום 5.5.2013 (ת/19) ש"רפואה אינה מדע מדויק. בהחלט ייתכן שהרגישות חלפה. אך סביר יותר, לאור המהלך הקליני שזו תתעורר במהרה לאחר חשיפה חוזרת לאותם האלרגנים... חשיפה חוזרת יכולה להביא שוב לטסטים חיוביים ולפריחה פעילה.... הדרך היחידה לדעת נכוחה אם קיימת רגישות או לא,

היא להשיבו למגע עם אותם אלרגנים (לעבודתו כפחח רכב או בכל עיסוק אחר בו יש מגע עם מתכות דומות) ולראות מה יקרה... אני סבור שאין זה נכון רפואית לעשות כן במקרה דנן".

הנתבעות מסתמכות על חוות דעתו זו של לפידות, כמו גם על תשובותיו, וטוענות שבשל מחלת העור הכרונית, שממנה סובל התובע עוד משנת 1985 וללא קשר לתאונה, התובע אינו מסוגל לעבוד כפחח. בשל רגישותו לניקל קבעו הרופאים המטפלים בו מעת לעת, גם בשנים 2001 ו-2002, שהתובע לא מסוגל לעבוד במשך מספר שבועות בכל פעם. התובע נזקק לתרופות, למשחות אנטיביוטיות, לזריקות ולטיפולים ואף לאשפוז בבית חולים בלינסון בגין אותה אלרגיה לניקל ולקובלט. הוא טופל גם בבית חולים איכילוב, שם אובחן שהוא סובל ממחלת עור על רקע נפשי (סעיפים 14, 15, 38, 39 לסיכומי הנתבעות ונספח ט"ו למוצגי הנתבעות – נ/1). מנגד מצביע התובע על כך שד"ר לפידות מסתמך על תבחניים שנערכו לתובע עוד בשנת 2000 בעוד שבתבחניים עדכניים לא נמצאה רגישות למתכות. ד"ר לפידות הבהיר אמנם שהדרך היחידה לדעת אם יוכל התובע לחזור ולעסוק במקצועו כפחח רכב היא לנסות, אך בנסיבות האמורות ומאחר שהתובע אינו יכול לחזור לעבודתו בשל פגיעתו האורתופדית, ממילא לא ניתן לקבוע אם התובע עדיין סובל מרגישות – בכלל או מרגישות שקשורה לעבודתו – בפרט ולכן נסתרת טענת הנתבעות בעניין זה. זאת ועוד, מוסיף התובע וטוען שהוא עבד במוסך כרגיל במשך שלוש השנים שקדמו לתאונה, למרות שד"ר לפידות קבע שהתובע לא יכול היה לעבוד כפחח כבר מחודש יוני 1999 (סעיפים 42 – 46 לסיכומי התובע). בתצהיר עדותו הראשית בחר התובע שלא להתייחס לעניין זה ולו במילה אחת. בחקירתו הנגדית הודה אמנם התובע שהוא סובל ממחלת עור רצינית אך לא ידע לומר האם אושפז עוד בהיותו בשירות צבאי בגלל אקזמה והאם סבל מאותה מחלת עור כבר אז. התובע לא ידע לומר גם מדוע נעלם עניין זה מתצהירו וכשנשאל האם היו חודשים שבהם לא עבד בגלל מחלת העור, השיב כי הוא לא זוכר (עמ' 28 – 30 לפרו). תשובותיו המתחמקות האלו של התובע מצביעות על כך שהתובע מנסה להמעיט מחומרת מחלתו וזאת בניגוד לתיעוד הרפואי העשיר שהוצג, שמלמד על תלונות וטיפולים רציניים שעבר התובע במשך עשרות שנים שקדמו לתאונה וגם בשנים שלאחר מכן. בכך יש להשליך גם על מהימנותו וגם על אומדן נזקיו, כפי שיפורט בהמשך.

3. הנכות התפקודית של התובע

בכתב התביעה טען התובע שהוא היה ערב התאונה גבר בריא ודינמי, נשוי ואב לחמישה, אשר עבד כפחח וכצבע בעסק שבבעלותו החלקית בשם "מוסכי רמת החייל בע"מ" והשתכר מעבודתו מעל שילוש השכר הממוצע במשק ובנוסף הופרשו לטובתו כספים לטובת ביטוח מנהלים. בתצהירו טען התובע, שהוא עסק בפחחות רכב מגיל 14 וכי לפני התאונה עבד כפחח רכב במוסך שבבעלות משותפת (בחלקים שווים) שלו ושל עוד שני שותפים, שאחד מהם הוא אחיו שלום. את המוסך הקימו לפני כ-25 שנה, תחילה כעסק משותף ואח"כ

כחברה בע"מ. עוד טען התובע בתצהירו שלפני התאונה משכו שלושת השותפים משכורת זהה מהמוסך בהתאם לרמת ההכנסות של החברה וכאשר עובר לתאונה (בחודשים אפריל-יולי 2002) היו הכנסותיו בממוצע לחודש כ-23,000 ₪ ברוטו (סעי' 18 לת/4). עוד נטען שמאז התאונה התובע מחוסר כושר עבודה, נעדר מעבודתו ועקב כך נגרמו לו הפסדי שכר. כמו כן הוא נזקק לעזרה וטיפול מבני משפחתו, אשר שהו לצדו במהלך אשפוזיו, מטפלים בו וסועדים אותו (סעיף 10 לכתב התביעה). בסעיף 11 לכתב התביעה טען התובע שמאז התאונה ובעקבותיה הוא סובל מכאבים עזים ומהגבלה בתנועה בשתי רגליו, מהגבלה בתנועות עמוד השדרה ובידו הימנית, מצלקות ניתוחיות מכערות ומכאיבות, הוא מוגבל בניידות ונזקק לקביים ומתקשה בביצוע כל פעולה הכרוכה במאמץ פיזי.

כמפורט בפרק הנכות הרפואית, אליבא דד"ר פרי מצוי התובע באי כושר מלא מיום התאונה ועד 3 חודשים לאחר שיעבור את הניתוח להחלפת מפרק הירך. למרות שמאז התאונה חלפו-עברו למעלה מ-11 שנים, בחר התובע לא לעבור את הניתוח האמור ולא לנסות ולשפר את מצבו ואת יכולת תפקודו. לא נטען וממילא לא הוכח, שהתובע נמנע מלעבור את הניתוח מסיבה מוצדקת. אמנם אין לחייב את התובע לעבור ניתוח זה או אחר אך בהחלט ניתן להביא בחשבון עובדה זו על ידי הפחתת הפיצוי המגיע לו בגין כך, אם יש במחדל זה משום הפרה של החובה להקטין את נזקיו ואם אין הצדקה סבירה להימנעות זו (והשוו: ע"א 120/00 יעל נ' בצלאל (20.5.2002)).

אין עורר, שהתובע מתהלך בקושי ובעזרת קביים, כפי שניתן היה להתרשם מהופעתו בבית המשפט. ב"כ התובע הפנה בעניין זה לדו"ח החקירה ולסרט שצילמו חוקרי הנתבעות את התובע כשהוא מתנהל בקושי רב, אך הנתבעות סירבו בתוקף להציג את דו"ח החקירה ואת הסרט (עמ' 47 לפרו'). מסירובן זה ניתן ללמוד שאכן המידע היה תומך בטענות התובע.

התובע תאר בתצהירו את הפגיעה ביכולת תפקודו - על הירידה בכוח ביד ימין, על קשייו לדרוך על רגל שמאל, על כאבי הגב התחתון ובברכיים, ההגבלה בכיפוף הגב ובתנועות הקרסול, הקושי לעמוד, להתלבש, לנעול נעליים, הקשיים ברחצה ובכתיבה. לטענתו, הוא נעזר באשתו בכל דבר ולפעמים אפילו כדי ללבוש מכנסיים. עוד טען התובע שהוא הפסיק לעבוד במוסך בעקבות התאונה, אם כי הוא מגיע למוסך מדי פעם למספר שעות ושם "יושב במשרד, ומדבר עם האנשים על מנת להעביר את הזמן. לפעמים אני גם הולך לבנק, ועושה סידורים שונים לעסק, במסגרת מגבלותיי ועם הרכב" (סעי' 17-20 לת/4). התובע הדגיש בתצהירו שבמשך שנים רבות עד לתאונה היה מגיע למוסך בשעה 7:30 בבוקר ועובד עד השעה 18:00. עבודתו הייתה בעיקרה פיזית בביצוע עבודות פחותות יחד עם הפועלים ובמקביל גם פיקח על עבודות הפחות והצבע שביצעו שאר הפועלים. לטענתו, בעקבות פציעתו בתאונה הוא אינו מסוגל להמשיך בעבודת הפחות ומאז התאונה הוא אינו עובד ומקבל תשלומים מהמוסך כטובה בלבד מצד שני שותפיו ורק מכוח היותו שותף (סעי' 20 לת/4).

אחיו של התובע, שלום קזנטיני, שהוא אחד השותפים בחברה שמנהלת את המוסך הנדון (להלן: "האח") ביקש בתצהירו (ת/1) לתמוך בגרסתו של התובע. גם הוא טען שהתובע הפסיק לעבוד במוסך בעקבות התאונה ושעד היום הוא מגיע מדי פעם למוסך למספר שעות ואז יושב רוב הזמן במשרד כאשר לפעמים הוא הולך לבנק להפקיד כסף, עונה לטלפונים ועושה טסטים (סעי' 8 לת/1). לטענת האח, התובע מקבל משכורות מהמוסך, וכשהיו רווחים גם דיבידנדים, כמחווה של רצון טוב וכמתנת חסד למרות שהוא לא עובד במוסך (סעי' 11 לת/1).

בחקירתו הנגדית של התובע התברר שבשנת 1994 נפגע התובע בתאונת עבודה שכתוצאה ממנה איבד את עינו ונקבעה לו בגין כך במל"ל נכות בשיעור 38%. התובע הכחיש בבית המשפט שטען במל"ל שאין הוא יכול לעבוד עוד במוסך בשל מצב עינו. הוא סיפר שחזר לעבודה חלקית לאחר הפציעה "אחרי אולי שנה" ובהמשך - "אחרי חצי שנה" ושלא עבד בפחחות (עמ' 24 לפרו'). לטענתו הוא עבד במשרה חלקית לאחר הפציעה בעינו במשך שנה - שנתיים (עמ' 24 לפרו' בשו' 25-26; עמ' 27 לפרו' בשו' 1-4). גרסתו זו של התובע נסתרת במסמכי המל"ל מזמן אמת (נספח ט' לנ/1).

ב"כ התובע מנסה ליישב את הסתירות בעניין זה בטענה שהתובע התייחס בתצהירו לתקופה הסמוכה שקדמה לתאונה ורק מאז שהקימו שלושת השותפים את החברה, בסוף חודש מאי 1998. ואולם למקרא תצהירו של התובע בעניין זה עולה שהתובע התייחס לעבודתו כפחח רכב מאז שמלאו לו 14 שנים מבלי שהזכיר ולו בחצי מילה את השלכותיה של הפציעה הקודמת משנת 1994 על עבודתו (וראו סעי' 18 לת/4, שבו מתייחס התובע להקמת המוסך לפני כ-25 שנה אל מול הנתען בסעי' 4 לת/4).

עוד הסתבר בחקירתו של האח שלמרות שבמל"ל דיווח התובע לאחר הפציעה בעינו שהוא משתכר רק 25% מהשכר שהשתכר עובר לפציעה וזאת במשך 3 שנים (עמ' 14 לפרו' בשו' 3-2), הרי שקיבל בפועל אותו זמן שכר מלא, למרות שהתובע הכחיש זאת בתוקף (עמ' 25 לפרו' והשוו: בעמ' 27 לפרו' בשו' 1-2).

גם לאחר התאונה הנדונה דיווח התובע למל"ל למחלקת ניידות שהוא לא משתכר כלל למרות שהמשיך לקבל שכר. לתובע לא הייתה תשובה בבית המשפט מדוע עשה כן. תשובתו המיתממת הייתה: "כתבתי שאני לא עובד. כי אני לא עובד, אני מרוויח תלוש" (עמ' 31 לפרו' בשו' 28). זאת ועוד, בהמשך עדכן התובע את המל"ל שהוא עובד ובעקבות דיווחו זה הוגדלה קצבת הניידות שהוא מקבל באופן משמעותי, אך גם עובדה זו (שמצדיקה ניכוי סכום גבוה יותר מהפיצויים שמגיעים לו) לא בא זכרה בתצהירו של התובע. גם לכך לא היה בפי התובע הסבר (עמ' 32-33 לפרו').

גרסתו של האח ושל השותף שלום קזנטיני הייתה שונה במקצת. לטענת האח, עבד התובע עובר לתאונה משעה 8:00 עד שעה 17:00 ולאחר הפציעה בעינו התובע לא עבד שלושה עד ארבעה חודשים ולאחר מכן חזר לעבוד כרגיל והמשיך לקבל שכר בכל אותה עת כמוהו וכמו השותף השלישי (עמ' 12 לפרו') - זאת בניגוד, כאמור לעיל, לדיווחי התובע למל"ל (נספח ט' לנ/1), בגינם הוגדלה נכותו על פי תקנה 15. בהמשך סתר האח שוב את עצמו כשטען

שהתובע קיבל רק רבע משכרו במשך 3 שנים לאחר הפציעה, כפי שדיווחו למל"ל (עמ' 14 לפרו' בשו' 13-2).

האח טען שלאחר 5-6 שנים חזר התובע לעבוד בפחחות ובצבע לאחר שהפסיק לחשוש מלעבוד ולסכן את עינו והכחיש את הטענה שהתובע הפחית משעות עבודתו, בניגוד לטענות התובע במל"ל (עמ' 13 לפרו'). ושוב המשיך האח וסתר את עצמו, כשטען בהמשך חקירתו שהתובע לא עבד בפחחות ובצבע במשך 3 שנים לאחר הפציעה בעין והכחיש שנקב בתקופה של 6 שנים (עמ' 15 לפרו' בשו' 10-13).

כך או כך, עולה מחקירתו של האח שהתובע במשך מספר זה או אחר של שנים לאחר הפציעה בעין עסק בעבודה קלה ובעיקר בעבודה משרדית ובכל זאת המשיך לקבל שכר שווה לשני השותפים (עמ' 15 לפרו').

האח נשאל לגבי שאר תחלואיו של התובע. הוא הודה שראה מעת לעת את התובע כשהוא סובל מפריחה בעור. הוא הודה גם שהתובע נמנע מעבודה בפחחות ובצבע באותו זמן, אך הכחיש שהוא נעדר במשך שבועות וחודשים למרות אישורי המחלה שהוצגו ומעידים על תקופות אי כושר כאלו. האח היתמם כאילו אינו יודע שהתובע אלרגי ושעליו להימנע מעבודה בפחחות ובצבע. הוא גם היתמם שהוא לא יודע על שאר בעיותיו הרפואיות של התובע ולרבות בעינו הבריאה (עמ' 16-18 לפרו'). עדותו זו של האח לא הייתה משכנעת בהיותו בן משפחה קרוב של התובע שאף עובד אתו בשותפות בעסק משותף מזה עשרות שנים. כך או כך הודה האח שגם כשנעדר התובע מעבודתו בגין מצב העור שלו, הוא המשיך לקבל שכר כמו שאר השותפים.

אשתו של התובע אף הגדילה עשות כשטענה בתצהירה (סע' 9 לת/3): "אפילו לאחר הפציעה בעין בשנת 1994, למשל, לא הסכים עמוס לשבת בבית, והלך לעבודה עם תחבושת על עינו", כאילו לא נעדר התובע מעבודתו לאחר איבוד העין ולו ליום אחד...

מהעדויות שהציגו הצדדים בבית המשפט התברר שהתובע ממשיך לקבל דיבידנדים וכספים מתוקף היותו שותף ובעלים בחברה (סעיף 11 לת/1). האח של התובע העיד בתצהירו המשלים שהתובע מגיע מדי פעם למשרד ומבצע עבודות קלות (ת/2). גם השותף יעקב תיאר בתצהירו (ת/9) כיצד התובע מגיע למוסך ומדי פעם הולך לבנק, עונה לטלפונים ומעביר כלי רכב טסטים. בעוד שהתובע טען שמאז התאונה הוא הוחלף בשני עובדים אחרים שמבצעים את עבודתו, הרי ששני השותפים האחרים לא פירטו בעניין זה, והדבר לא הוכח.

אשתו של התובע טענה עוד בתצהירה (סע' 11 לת/3) שהתובע הולך כמעט מדי יום בבוקר למוסך וחוזר הביתה בשעות הצהריים או אחה"צ והולך לנות. בתקירתה הנגדית סיפרה האישה שהתובע "יוצא לפעמים ב-8:00 לפעמים ב-9:00. לפעמים הוא לוקח מכוניות לטסט, לפעמים הולך ב-8:00 כדי להיות ראשון בבנק" (עמ' 23 לפרו' בשו' 7-9). דא עקא שהשותפים האחרים סיפרו על שעות עבודה שונות (והשוו: בעמ' 40 לפרו')...

התקשיתי אפוא לתת אמון מלא בעדויות של התובע ושל עדיו - קרוביו, שגילו עניין בתביעה ועל מקצת מהסתירות בעדויותיהם עמדתי לעיל. כך או כך, עולה מן המקובץ שהתובע בהחלט יכול לבצע חלק מעבודת המוסך. הראיה: גם לטענתו הוא מגיע בפועל למוסך ועובד בו מספר שעות ביום. הוא משיב לטלפונים, מעביר כלי רכב מבחני רישוי שנתיים, הולך לבנק וכו'. יש להביא גם בחשבון שהתובע יכול לשפר את מצבו בניחות, אך הוא בחר שלא לעשות כן.

בקביעת נכותו התפקודית של התובע יש להביא בחשבון גם את העובדה שהתובע מוגבל בעבודה פיזית במוסך גם בשל הפציעה הישנה בעינו, שגרמה לו להירתע מעבודות הצבע והפחחות במשך תקופה מסוימת שבגינה גם טופל נפשית, ואולי גרמה לו להסתפק רק בפיקוח על עבודת הצבעים. לכך יש להוסיף את האלרגיה שממנה הוא סובל ושעלולה להתפרץ אם ישוב ויעסוק במתכות. לנוכח כל האמור לעיל אני קובעת את נכותו הרפואית של התובע בשיעור 35%.

4. הנזקים

א. הפסדי שכר בעבר

הנתבעות מבקשות שלא לערוך חישובים מתמטיים מדויקים בתיק זה מאחר שלטענתן, גם אם נקבל את טענת התובע בדבר הפחתה בשעות העבודה או לשינוי בסוג עבודתו במוסך, הרי שאין לקשור זאת לתאונה הנדונה אלא לפציעה החמורה בעינו משנת 1994 ולמחלת העור הכרונית שממנה הוא סובל (סעי' 66 לסיכומי הנתבעות). הנתבעות לא נקבו בסכום הראוי, לטענתן, שיש לפסוק לתובע בנדון דידן. חרף טענתן שובת העין של הנתבעות אני בוחרת לבחון את הראיות שהציגו הצדדים לגבי כל רכיב ורכיב מרכיבי הנזק הנתבעים.

כדי לקבוע את בסיס השכר של התובע עובר לתאונה, יש לבחון את המסמכים הרבים שהובאו בעניין זה: התובע הציג דו"ח רציפות ביטוח (ת/13); טופסי 106; דיווחים למס הכנסה; דו"חות שומה של החברה ושל; תלושי שכר ואישורים על שכרו של אחיו ושל השותף השלישי, מר יעקב נעמן (להלן: "יעקב"). ממסמכים אלו עולה שבשנים שקדמו לתאונה, 1999-2001, השתכר התובע בממוצע (ברוטו) 28,949 ₪. שכרו של התובע היה דומה לשכר השותפים, אך לא זהה.

להלן ריכוז הנתונים מתוך המסמכים שהוצגו לפניי:

שנה	מחזור העסק	סה"כ הכנסות העסק	שכר התובע	שכר שלום (האח)	שכר יעקב (השותף)	שכר כולל של כל השותפים	הכנסות התובע מהשכרת הצמיגים

-----	-----	-----	-----	67,936 ₪	-----	-----	1998 (הוקם העסק)
124,331 ₪	-----	-----	-----	363,115 ₪	-----	188,222 ₪	1999
142,550 ₪	1,173,610 ₪	390,555 ₪	396,656 ₪	386,399 ₪	5,343,958 ₪	192,178 ₪	2000
168,988 ₪	895,060 ₪	301,056 ₪	301,360 ₪	292,644 ₪	4,211,124 ₪	201,516 ₪	2001
194,972 ₪	814,624 ₪	300,805 ₪	294,351 ₪	219,468 ₪	4,138,043 ₪	217,866 ₪	2002 (שנת התאונה)
174,685 ₪	522,748 ₪	235,703 ₪	228,629 ₪	58,416 ₪	3,320,252 ₪	אין נתונים	2003
170,340 ₪	472,961 ₪	205,920 ₪	160,632 ₪	106,409 ₪	3,423,535 ₪	192,160 ₪	2004
166,001 ₪	466,659 ₪	179,267 ₪	178,271 ₪	109,121 ₪	3,483,769 ₪	772,211 ₪	2005
157,018 ₪	452,714 ₪	189,243 ₪	182,301 ₪	81,170 ₪	3,388,524 ₪	אין נתונים	2006
146,292 ₪	490,523 ₪	209,337 ₪	205,197 ₪	75,989 ₪	3,941,781 ₪	אין נתונים	2007
146,241 ₪	677,007 ₪	291,380 ₪	296,192 ₪	89,435 ₪	5,075,664 ₪	322,600 ₪	2008
152,760 ₪	521,227 ₪	210,240 ₪	232,676 ₪	78,311 ₪	3,220,932 ₪	330,217 ₪	2009
150,876 ₪	459,413 ₪	163,244 ₪	227,204 ₪	68,965 ₪	3,706,677 ₪	401,490 ₪	2010
		170,618 ₪	267,448 ₪	68,513 ₪			2011
				70,112 ₪			2012

ניתוח הנתונים דלעיל מביאני למסקנות הבאות:

- א. התובע שותף עם אחיו גם בעסק של השכרת צמיגים וההכנסות הפסיביות בגינו ממשיכות להשתלם ללא קשר לתאונה, כמו גם הכנסותיו מדמי השכרת נכס יחד עם אשתו (סעיף 9 לת/5).
- ב. בעוד שלפני התאונה השתכרו השותפים שכר דומה הרי שלאחר התאונה נגרע שכרו של התובע והוא נמוך משכרם של שאר השותפים.
- ג. בעוד שבשנים שקדמו לתאונה הרוויח השותף יעקב כמו אחיו של התובע, הרי שבשנים 2003 – 2007 הרוויח יותר מהאח ובשנים 2008 ואילך הוא מרוויח פחות מהאח. משנת 2010 ואילך הפער בהכנסותיהם אף הולך וגדל.

לטענת הנתבעות, חלוקת ההכנסות בין השותפים כמתואר לעיל נעשית בתרמית כך שהאח שלום מקבל סכום גבוה מיעקב כדי שיוכל לתת את ההפרש לתובע "בשחור". הנתבעות מסתמכות על כך שגם בעבר, כשנעדר התובע מעבודתו בעקבות הפגיעה ואיבוד העין ובעקבות האלרגיה בעור שהוא סובל ממנה, המשיך התובע לקבל את שכרו כמו שאר השותפים, וזאת גם בזמנים שבהם דיווחו התובע והשותפים למל"ל על שכר מופחת, כביכול, בעקבות הפגיעה. לטענת הנתבעות, כאז כן עתה: התובע ממשיך לקבל כשליש מהכנסות השותפות בעוד שהוא מדווח על הכנסות מופחתות וזאת על מנת לקבל קצבה מקסימלית מהמל"ל ובנוסף- תגמולים על פי פוליסה לביטוח תאונות אישיות (וראו בעמ' 35 לפרו' בשו' 14-1, שם הודה התובע שהוא מקבל על פי פוליסת ביטוח מנהלים 12,000 ₪ לחודש ולא ידע לומר מדוע לא הזכיר זאת בתצהירו).

מהעדויות שהובאו לפניי הסתבר שאת חלוקת ההכנסות בין השותפים קבעו השותפים עצמם. בעניין זה לא למותר להזכיר את ההלכה, לפיה - "ככלל, מקום בו מדובר בחברה שבשליטתו של הנפגע או בחברה שהיא עסק משפחתי, אכן יש מקום לבדיקה זהירה של האותנטיות של תלושי השכר שהופקו לאחר התאונה" (ע"א 4767/13 המאגר הישראלי לביטוחי רכב נ' שובבו) (25.11.13).

טענות בדבר קנוניה ותרמית הן כבדות ורציניות ואף לא אחד מעדי התובע הודה שאכן בתרמית ובהונאה עסקינן במקרה הנדון. ואולם התובע ועדיו לא השכילו להצביע על הסיבה האמיתית שבגינה משכורות יעקב נופלות בהרבה מהמשכורות שמושך האח וזאת בעיקר משנת 2010 ואילך. בעוד שהתובע ניסה להסביר זאת בנימוק שאחיו לקח על עצמו את כל התיקון של הפתחות והצבע (עמ' 35 לפרו' בשו' 31-32), הרי שיעקב הסביר בעדותו שגם כיום שלושת השותפים הם בעלי מניות שווים (עמ' 39 לפרו'). יעקב ניסה לתרץ את הפער במשכורות בינו לבין האח של התובע בכך שהוא (יעקב) הולך לביתו בשעה 16:30 כי יש לו ילדים קטנים (עמ' 41 לפרו'). ואולם, מסתבר שילדיו של יעקב הם היום בני 10, 16 ו-17 שנים והדבר לא מתקבל על הדעת. ודוק: כשהיו ילדיו של התובע יותר קטנים, בשנים 2009-1999, חלקו האח ויעקב ההכנסות שווה בשווה והדעת אינה נותנת שדווקא בשנים האחרונות, כשילדיו של יעקב גדולים יותר, הוא יוצא יותר מוקדם מעבודתו כדי לטפל בהם וכאילו שזו הסיבה לכך שהוא מושך הכנסות נמוכות יותר. עובדה זו תומכת בתחושתן של הנתבעות שאכן מדובר בקנוניה. ואכן בסופו של דבר הודה יעקב בשפה רפה, כשנשאל מתי החלוקה הבלתי שוויונית תשתנה: "עוד חמש שנים" (עמ' 42 לפרו' בשו' 6). למה דווקא אז? סתם יעקב ולא פירש. גם האח שלום לא השכיל להסביר מדוע הכנסותיו עולות בהרבה על הכנסותיו של השותף יעקב. האח טען שסיכס עם יעקב שיקבל תוספת של 5,000 ₪ כ"תוספת מאמץ" וכי זה היה הסיכס עם השותפים שלו, למרות שיעקב ממשיך בתפקידו כרגיל (עמ' 19 לפרו' בשו' 12-31).

התובע בסיכומיו מבקש לפסוק לו פיצוי ברכיב זה בסכום כולל של 957,671 ₪ (כולל ריבית מאמצע התקופה). לסכום זה הגיע התובע לאחר שחישב את כל הכנסות השותפים מאז התאונה, חילק אותן לשלוש (כפי שאמור היה התובע להרוויח לולא התאונה) והפחית השכר ששולם לתובע בפועל. אך בכך לא סגי: התובע העריך בסיכומיו שיש להוסיף מרכיב מסוים, שמשקף תוספת בהכנסות המוסך, שהייתה צומחת לו היה התובע עובד כרגיל, אלמלא התאונה ואותה העריך ב-15% (סעיף 56 לסיכומי התובע). זאת למרות שהכנסות אלו עולות על שילוש השכר הממוצע במשק ולמרות שלא ניתן ללמוד על התוספת הצפויה לולא נפגע התובע – בכלל ובשיעור 15% - בפרט. וזאת יש לזכור, התובע הציג נתונים על הכנסות העסק רק מהשנתיים שקדמו לתאונה ובהתחשב באלרגיה שממנה סובל התובע, שטופלה ואובחנה בשנת 2000, הרי שאין לתוספת זו על מה שתסמוך.

לחלופין הציע התובע בסיכומיו לחשב את הפיצוי הכולל בגין ראש נזק זה בסך כולל של 1,171,286 ₪ לפי נכות תפקודית בשיעור 60% ושכר חודשי של 13,066 ₪. הנכות התפקודית האמורה נטענת על בסיס נכותו הרפואית של התובע ועל בסיס העובדה שהתובע מקבל הכנסות מעבודתו במוסך בסך 5,303 ₪ לחודש (ראו ת/6 ות/11).

לאחר שבחנתי את כל הראיות שהביאו הצדדים בסוגיה זו ומאחר שהתקשיתי לתת אמון בעדי התובע והתרשמתי שנתוני השכר שהוצגו אינם משקפים נאמנה את הכנסותיו האמיתיות של התובע – מחד גיסא ולנוכח נכותו של התובע בגין התאונה בתחום

האורתופדי, כמו גם בתחום רפואת העור, ללא קשר לתאונה, אני רואה לנכון לפסוק לתובע ברכיב זה סכום גלובלי של 600,000 ₪.

ב. הפסדי שכר לעתיד

אני רואה לנכון לפסוק לתובע הפסדי שכר בשיעור 35% (כשיעור הנכות התפקודית שקבעתי) מבסיס שכרו (13,066 ₪ נטו) מהיום ועד להגיעו לגיל 67, קרי את הסכום של 473,598 ₪.

ג. הפסדי פנסיה

הפיצוי בראש נזק זה מסתכם ב-107,360 ₪, פיצוי השווה ערך ל-10% מהפסדי השכר שקבעתי לתובע לעבר ולעתיד, כמבוקש ע"י התובע בסיכומיו (בסעיפים 59 – 62).

ד. ...

ה. עזרת הזולת

בסיכומיו בכתב טען התובע לפיצוי בגין העזרה שלה נזקק התובע מיום התאונה ועד היום בסך 860 ₪ לחודש בממוצע (לפי 5 שעות לשבוע) ובסה"כ: לעבר- 116,530 ₪ ולעתיד - 181,353 ₪. מנגד טענו הנתבעות שאין לפסוק לתובע פיצוי ברכיב זה, מאחר שהתובע לא עזר בביתו גם קודם לתאונה ואשתו טיפלה במשק הבית ובילדים בהיותה עקרת בית, הן לפני התאונה הן אחריה. לטענת הנתבעות התובע מתפקד באופן עצמאי ואשתו, שהיא חולה במחלת הסוכרת וחלתה בסרטן הרחם, אינה יכולה לסעוד את בעלה ואף לא עשתה זאת בפועל בעבר.

בתצהיר עדותו הראשית טען התובע שרגליו היו מגובסות והדריכה הייתה אסורה עליו בסמוך לאחר התאונה ועל כן נאלץ להסתייע בעיקר באשתו, שסעדה אותו בכל פעולות היום יום. התובע הוסיף והצהיר שגם כיום הוא נעזר באשתו בכל דבר ולפעמים אפילו כדי ללבוש מכנסיים והיא מלווה אותו כשהוא נדרש לבצע סידורים, בעוד שלפני התאונה הוא סייע רבות לאשתו בניהול משק הבית - בקניות ובתחזוקה שוטפת של הבית וגם טיפל בגינה. לטענתו, כיום הוא נזקק לעזרה של עובדים חיצוניים (ללא קבלות) הן לצורך הטיפול בגינה אחת לשבוע הן לעזרה במשק הבית אחת לשבוע (סעי' 17 ו-24 לת/4). גם בתצהירו המשלים חזר התובע וטען שהוא ממשיך להעסיק גן ועובדת ניקיון (סעי' 6 לת/5). אשתו של התובע סיפרה בתצהירה כיצד הייתה לצדו יום ולילה במשך אותם כ-5 חודשים שבהם היה מאושפז בבית החולים וכיצד סעדה אותו ועזרה לו בכל פעולות היום יום. לטענתה, מאחר שהיא נעדרה מהבית כל הזמן ובנותיהם היו קטנות (בנות 7 ו-12 שנים), העסיקו התובע ואשתו מטפלת (ללא קבלות) שישנה בביתם וזאת תמורת כ-250 דולר לחודש והוצאות כלכלה. עוד טענה אשתו של התובע שהם המשיכו להעסיק את המטפלת-העובדת הזרה גם לאחר שחרורו של התובע מהאשפוז וזאת במשך כשנתיים נוספות. גם האישה טענה בתצהירה שלפני התאונה עזר לה התובע רבות בניהול הבית, בקניות, בתחזוקת הבית,

בטיפול בילדים ובגינה ושמאז התאונה הם נזקקים לעזרה בטיפול בגינה ובמשק הבית (ראו ת/3).

והנה בבית המשפט התגלה שהתובעים לא דייקו פורטא. הסתבר שאשתו של התובע הייתה מאז ומעולם עקרת בית ולא עבדה מחוץ למשק ביתה (עמ' 22 לפרו' בשו' 1). עוד התברר שאשתו של התובע סובלת מנכות כללית - היא סבלה מסרטן ברחם ובהמשך מסוכרת והיא נזקקת לזריקות אינסולין 3 פעמים ביום. התברר שהאישה העסיקה מטפלת זרה שגרה בביתם עובר לתאונה בשל מצבה שלה ואותה מטפלת נשארה בביתם גם לאחר התאונה ובאותו היקף של עבודה (עמ' 22 לפרו' בשו' 6-16). זאת ועוד, בחקירתה הנגדית הודתה אשתו של התובע שהם נזקקים לעזרת גן שמגיע פעם בשבועיים לנקות את החצר (ולא פעם בשבוע כנטען בתצהירה) ושאלין הם נזקקים לעזרה של עובדים נוספים (בניגוד לנטען בדבר העסקת עוזרת בית) - וראו בעמ' 22 לפרו' בשו' 32 - עמ' 23 לפרו' בשו' 7). כך או כך הצהירו התובע ואשתו הן בתצהיריהם הן בחקירתם הנגדית שאין בידיהם קבלה או אישור על העסקת עובדים בביתם. יתירה מזאת, התובע ואשתו אף לא נקבו בשמותיהם של אותם עובדים, כביכול, או אוששו טענותיהם בעניין זה ולו בבדל של מסמך. התובע בחקירתו הנגדית הודה שגם עובר לתאונה היה נזקק מדי פעם לשירותי גן (וזאת שוב בניגוד לנטען בתצהירו כמו גם בתצהיר אשתו). גם הוא לא ידע לומר מדוע לא שמר על הקבלות בגין כך (עמ' 33 לפרו' בשו' 29 - עמ' 44 לפרו' בשו' 8). עוד התברר בחקירתו הנגדית של התובע שהוא נזקק היום לעזרה מאשתו בהיקף מצומצם ביותר: הוא מתלבש בעצמו, מתרחץ בעצמו, הוא לא קורא ולא כותב, הוא הולך לבדו לרופאים ורק לפעמים הוא נזקק לעזרת אשתו כדי לשים את הסד (עמ' 37 לפרו' בשו' 30 - עמ' 38 לפרו' בשו' 22).

לנוכח כל האמור לעיל ומשההוצאות המיוחדות לא נתמכו באישורים מתאימים, הגם שבנוק מיוחד עסקינן, יש לאמוד את הפיצוי גם בגין הוצאה זו לעבר ולעתיד על דרך האומדנה ואני פוסקת לתובע סכום גלובלי של 50,000 ₪.

הוצאות נסיעה וניידות

.1

לטענת התובע נכותו האורתופדית מגבילה אותו בניידות והוא נזקק לנסיעה ברכב גם למרחקים קצרים ביותר ועל כן הוצאות הנסיעה שלו גבוהות מהרגיל. התובע הוכר כמוגבל בניידות גם במל"ל. עוד טוען התובע שיש לפצותו בגין הנסיעות היתירות שנסע בשנתיים שלאחר התאונה לצורך הטיפולים הרפואיים האינטנסיביים שעבר. התובע מסתמך על חוות דעתו של משה קצין (ת/10) שלפיה עלות חודשית ממוצעת לאחזקת רכב היא 940 ₪. עוד מסתמך התובע על קבלות שצירף (נספחים ח' וט"ז לת/5). התובע מסכים בסיכומיו שהיה מוציא חלק מהוצאות הנסיעה גם אלמלא נפצע בתאונה, ועל כן אמד את הוצאותיו המוגברות שנובעות מנכותו בסך 600 ₪ לחודש ועתר לפיצויו בגין העבר בסכום כולל של 82,546 ש"ח ולעתיד, למותר חייו בסך 126,526 ש"ח.

אל מול חוות דעתו של קצין הגישו הנתבעות את חוות דעת של אפרים מוהר, שקבע עלות נסיעה של 1,042 ₪ לחודש או 906 ₪ לחודש. הצדדים ויתרו על החקירות של מר קצין ומר מוהר בישיבת יום 26.12.11.

לטענת הנתבעות, יש להתחשב בכך שהתובע היה מאושפז במשך כ-178 ימים ושבתקופה זו לא נגרמו לו הוצאות נסיעה. זאת ועוד, לטענתן אין לפסוק לתובע הוצאות בגין ניידות מאחר שהתובע שב לעבודתו במוסך והוא נוהג ברכבו ומתנייד באורח עצמאי לחלוטין. עוד טוענות הנתבעות שאם התובע היה מצהיר אמת בתביעת הניידות שהגיש למל"ל והיה מדווח כבר בשלב ראשון על עבודתו והשתכרותו, אזי ניכוי המל"ל היו גבוהים בהרבה ובכך החטיא, כזכור, את חובתו להקטין את נזקיו וכאמור לעיל, יש בכך כדי להשליך גם על מהימנותו.

התובע בתצהירו טען כי הוא מוגבל מאוד בניידות ויכול ללכת בעזרת קביים וסד למרחקים קצרים בלבד ולכן הוא נזקק לנסיעה ברכב גם למרחקים קצרים יחסית והוא לא יכול להשתמש בתחבורה ציבורית (סעי' 21 לת/4; סעי' 5 לת/5). בחקירתו הנגדית של התובע התברר שגם לפני התאונה היה לו אוטו והוא נוהג בו בעצמו גם כיום (עמ' 33 לפרו' בשו' -28.25).

עיון בקבלות שצירף התובע לתצהירו (נספחים ח' וט"ז), מגלה שהקבלות, רובן ככולן, הן בגין רכישת דלק, כאשר באותן קבלות נקובים מספרים שונים של כלי רכב. כן צורפו גם מספר מועט יחסית של קבלות בגין חניה בחניונים ונסיעות במוניות.

התובע אמנם מתנייד בעצמו ברכבו, כפי שנהג עובר לתאונה, ואולם נכותו האורתופדית המשמעותית מצדיקה היזקקות מוגברת לרכב. גם הטיפולים הרבים שעבר התובע בעקבות התאונה (להוציא טיפולים שניתנו לו ללא קשר לתאונה) הצריכו נסיעות יתירות. יחד עם זאת נראה לי שהסכומים שבהם נקב התובע בסיכומיו היו מופרזים במקצת ואני פוסקת לתובע בראש נזק זה סכום גלובלי של **100,000 ₪**.

ז. נזק שאינו נזק ממון

הצדדים הסכימו על שיעור נכותו הרפואית של התובע 51.5% ועל כך שהוא אושפז במשך 179 ימים. על פי תקנות הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (חישוב פיצויים בשל נזק שאינו נזק ממון), התשל"ו - 1970 ייפסק לתובע סכום נכון ליום פסק הדין בסך **196,074 ₪**.

ח. סיכום הנזקים

אני מחייבת אפוא את הנתבעות, ביחד ולחוד, לשלם לתובע את הסכומים הבאים:

א. בגין הפסדי שכר בעבר	₪ 600,000
ב. בגין הפסדי שכר לעתיד	₪ 473,598
ג. בגין הפסדי פנסיה	₪ 107,360
ד. בגין הוצאות רפואיות	₪ 50,000
ה. בגין עזרת הזולת	₪ 50,000
ו. בגין הוצאות נסיעה וניידות	₪ 100,000
ז. בגין נזק שאינו נזק ממון	<u>₪ 196,074</u>
סה"כ:	₪ 1,577,032

5. ניכויים

מוסכם על הצדדים שיש לנכות את שווי קצבת הניידות שקיבל ומקבל התובע בעקבות התאונה. הודעה מוסכמת על גובה הניכוי האמור הגישו הצדדים ביום 1.10.10 ולפיה יש לנכות 183,130 ₪.

6. סוף דבר

הנתבעות חייבות אפוא לשלם לתובע 1,393,902 ₪ בתוספת שכ"ט עו"ד בשיעור 13% ומע"מ, ובסה"כ 1,607,726 ₪. מהסכום האמור יש לנכות את התשלומים התכופים ששילמו הנתבעות לתובע על חשבון נזקיו (סעי' 27 לת/4). סכומים אלו מסתכמים נכון ליום פסק הדין ב- 105,356 ₪.

סופו של יום אני מחייבת את הנתבעות לשלם לתובע 1,502,370 ₪.

כן יישאו הנתבעות ביתרת האגרה ובעלות חוות הדעת של מר משה קצין.

הסכום האמור ישולם תוך 30 יום מהיום, שאם לא כן הוא יישא הפרשי הצמדה וריבית מהיום ועד לתשלום המלא בפועל.

המזכירות תמציא לב"כ הצדדים עותק פסק הדין בדואר רשום ותודיע להם טלפונית על מתן פסק הדין.

ניתן היום, ז' טבת
תשע"ד, 10 דצמבר 2013,
בהעדר הצדדים.

אסתר דודקביץ, שופטת